

EL PATRIMONI DE LA INDÚSTRIA ALIMENTÀRIA. PASSAT, PRESENT I FUTUR

X JORNADES
D'ARQUEOLOGIA
INDUSTRIAL
DE CATALUNYA

VIC
1-3.12.2016

Programa

Dijous, 1 de desembre

09:00	Acreditacions
09:30	Auditori Marià Vila d'Abadal Inauguració de les X Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya , a càrrec de la Sra. Anna Erra i Solà , alcaldessa de Vic, Sra. Laura Vilagrà i Pons , delegada del govern a la Catalunya Central, Àlex Susanna i Nadal , Director de l'Agència Catalana de Patrimoni, Jordi Montaña i Matosas , rector de la Universitat de Vic i Josep Alabern i Valentí , president de l'Associació del Museu de la Ciència.
10:00	Sala Coll Bardolet Conferència inaugural La indústria 4.0 i Catalunya a càrrec del Sr. <i>Antoni Garrell</i> , vicepresident de la Fundació per la indústria. Sala de la Llotja i Sala Sert
10:45	Pausa-café
11:00	Obertura de les exposicions Dos siglos de universidad y empresa del mundo agroalimentario en España creada per la Fundación Triptolemos i El paisaje industrial de Fray Bentos de l'Uruguay. Exposició de pòsters Les fàbriques de gel a Tremp el segle XX <i>Joana Franch</i> , Llicenciada en Història per la UdL i Màster en Gestió Cultural per la UOC. La premsa de Biga de l'avinguda Tarragona. Vilafranca del Penedès <i>Jordi Farré Huguet, Carmina Admella, Xavier Fornos i Jordina Escala.</i> Equip VINSEUM.
	Sala Coll Bardolet Sessió 1. Lectura de comunicacions Moderadors: Jaume Perarnau i Conxa Bayó
11:15	El Patrimoni Industrial de l'oli com a recurs oleoturístic <i>Silvia Pallejà</i> , Centre de Cultura de l'Oli de Catalunya.
11:30	Monvervi SA, una fàbrica d'embotits d'Olot (1926-1996). Estratègies productives i comercials <i>Mª Lluïsa Gutiérrez</i> , professora titular jubilada de la Universitat de Barcelona, al Departament de Didàctica de les Ciències Socials.
11:45	Elements del patrimoni industrial de les empreses agroalimentàries catalanes: noves icones, usos i elements d'estudi per la gestió cultural <i>Anna Masdeu Lanza</i> , llicenciada en Ciència i Tecnologia dels Aliments (UAB). Master Oficial en innovació en la Gestió Turística menció Patrimoni Gastronòmic i Culinari (CETT-UB). Doctorant en Societat de la Informació i el coneixement (UOC).
12:00	Sistematització i evolució de les construccions destinades a l'elaboració del vi i la seva relació amb els sistemes de producció al Penedès. Finals segle XIX i inicis segle XX <i>Ramon Gumà i Esteva</i> , doctor en Arquitectura i professor de Construcció a la Escola Superior d'Arquitectura de la UPC i la Universitat Rovira Virgili.
12:15	CREO, La xocolata de Tortosa <i>Jordi March Barberà</i> , llicenciat en Història de l'Art, UB.

EL PATRIMONI DE LA INDÚSTRIA ALIMENTÀRIA. PASSAT, PRESENT I FUTUR

X JORNADES
D'ARQUEOLOGIA
INDUSTRIAL
DE CATALUNYA

VIC
1-3.12.2016

Programa

Dijous, 1 de desembre

12:30	Gas, cuina i alimentació en els inicis del segle XX <i>Eva Buch</i> , màster en Gestió de Patrimoni, diplomada en Didàctica de les Ciències Socials. Llicenciada en Història, Història de l'Art i directora del Museu del Gas de la Fundació Gas Natural Fenosa.
12:45	Restauració i conservació d'una refinera de fruits secs <i>Mercè Gual Via</i> , llicenciada en Geografia i Història per la UB i diplomada en Restauració per l'Escola d'Arts i Oficis de Barcelona, actualment conservadora del mNACTEC.
13:00	Les farineres de Manresa <i>Lluís Virós i Pujolà</i> , llicenciat en història contemporània per la UB. Màster en Història Econòmica (UAB/UB) i doctor en Economia per la UAB.
13:15	Els molins fariners de Banyoles <i>Guerau Palmada Auguet</i> , llicenciat en Història de l'Art, màster en Gestió del Patrimoni Cultural i professor de secundària i <i>Joan Anton Abellan</i> , president del Centre d'Estudis Comarcals de Banyoles, és col·laborador habitual en revistes del Pla de l'Estany i ha publicat diversos llibres.
13:30	Debat i preguntes
14:00	Dinar lliure
Sala Coll Bardolet	
Sessió 2: Lectura de comunicacions Moderador: Joaquim Puigvert	
16:00	Evolució de la preparació de menjar en les cases de pagès del Berguedà. La cuina i el foc <i>Maria del Agua Cortès</i> , doctora en Arqueologia per la UAB, màster en Gestió de Patrimoni Històric-Arqueològic i màster Pirineu, Museologia i Gestió de Patrimoni per la UB. Tècnica de patrimoni cultural de la Diputació de Barcelona.
16:15	Les tines enmig de les vinyes de les valls del Montcau <i>Maria del Agua Cortès</i> , doctora en Arqueologia per la UAB, màster en Gestió de Patrimoni Històric-Arqueològic i màster Pirineu, Museologia i Gestió de Patrimoni per la UB. Tècnica de patrimoni cultural de la Diputació de Barcelona.
16:30	Sanmartí Fideuers, des del 1700 <i>Conxa Bayó i Soler</i> , enginyera tècnica per la Universitat Politècnica de Catalunya. Fins al 1985, conservadora del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.
16:45	La Xarxa dels grans silos de cereals a Catalunya. Uns desconeguts elements de patrimoni agroindustrial <i>Jaume Perarnau i Llorens</i> , doctor en Història de la Tècnica i Director del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya.
17:00	Notes sobre tines i jubs d'aglans <i>Francesc Roma i Casanovas</i> , historiador i doctor en Geografia.
17:15	Evolució dels aparells i utensilis aplicats a la cuina occidental <i>Pere Castells i Esquè</i> , llicenciat en Ciències Químiques, especialitat d'Orgàniques per la UB. Col·laborador amb Gastrocultura Mediterrània per desenvolupar projectes de divulgació gastronòmica i de caire social i membre de la Junta de l'ACCA (Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació).

EL PATRIMONI DE LA INDÚSTRIA ALIMENTÀRIA. PASSAT, PRESENT I FUTUR

X JORNADES
D'ARQUEOLOGIA
INDUSTRIAL
DE CATALUNYA

VIC
1-3.12.2016

Programa

Dijous, 1 de desembre

17:30	L'arquitectura patrimonial del vi. Els cellers de Pere Domènech i Roura <i>Montserrat Cucurella-Jorba, arquitecta i màster en restauració i rehabilitació arquitectònica.</i>
17:45	Tecnologia per al conreu de terres: l'afany divulgatiu de Francesc Santponç <i>Maria Montava Gadea, llicenciada en Físiques per la Universitat de València i professora de secundària.</i>
18:00	Debat i preguntes Sala Sert Sessió 3. Lectura de comunicacions Moderadors: Mercè Tatjer i Pasqual Bernat
16:00	La fàbrica de ceràmica La Carmelitana d'Olot <i>Mª Lluïsa Gutiérrez, professora titular jubilada de la Universitat de Barcelona, al Departament de Didàctica de les Ciències Socials.</i>
16:15	Projecte de musealització de la Torre de les Aigües del Besòs, Poble Nou, Barcelona <i>Miquel Carandell, doctor en Història de la Ciència i responsable d'Històries de la Ciència, plataforma de rutes guiades per la Història de la Ciència, la Tècnica i la Medicina a Barcelona i Ned Somerville, doctorant al Centre d'Història de la Ciència i màster en Història de la Ciència de la UAB</i>
16:30	Una nissaga del ram de l'aigua: els Fàbregas Dasca de Valls <i>Pere A. Fàbregas, llicenciat en Ciències Empresarials i Màster per ESADE i PDG per IESE. Fundador de l'Arxiu Històric de Catalana de Gas (1987).</i>
16:45	Les associacions de voluntaris, cap a on anem? L'AMCTAIC i altres associacions europees <i>Assumpció Feliu Torras, llicenciada en Geografia e Història, especialitat d'Història de l'Art per la Universitat de Barcelona i doctora en Història de l'Art per la Universitat de Rennes. Vicepresidenta de l'AMCTAIC i presidenta del E-FAITH.</i>
17:00	Els inicis de l'electricitat a Catalunya, el present i el futur: història hidroelèctrica de Seròs amb la Canadencs <i>Ricard Bosch Tous i Pau Casals Torrents, professors del departament d'enginyeria elèctrica de la UPC en l'ETSEIB i a la Facultat de nàutica de Barcelona i Alex Serrano, doctorant en el Departament d'Enginyeria Elèctrica de la UPC.</i>
17:15	Inventari, paisatge i patrimoni industrial, l'exemple de l'Empordà <i>Eusebi Casanelles Rahola, vicepresident del Patronat del Museu de la Colònia Vidal.</i>
17:30	Aparells telefònics de 1878 <i>Jesús Sanchez Miñana, doctor enginyer per la Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Telecomunicacions. Investigador del Centre de Recerca per la Història de la Tècnica "Francesc Santponç i Roca de la UPC, Antoni Roca Rosell, professor titular d'història de la Ciència a la UPC, investigador del Centre de Recerca per a la Història de la Tècnica (ETSEIB) i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, i Guillermo Lusa, Centre de Recerca per la Història de la Tècnica "Francesc Santponç Roca de la UPC (ETSEIB).</i>
17:45	Xatic: Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya <i>Jordi Garreta i Clusella, cap de servei de Turisme i promoció exterior del 'Ajuntament de Terrassa i director tècnic de la XATIC.</i>

EL PATRIMONI DE LA INDÚSTRIA ALIMENTÀRIA. PASSAT, PRESENT I FUTUR

X JORNADES
D'ARQUEOLOGIA
INDUSTRIAL
DE CATALUNYA

VIC
1-3.12.2016

Programa

Dijous, 1 de desembre

18:00	Museu de la Confitura <i>Georgina Regàs</i> , ha publicat llibres sobre cuina i confitures i imparteix cursos i tallers. Al 2004 va inaugurar el Museu de la Confitura a Torrent.
18:15	208 anys d'història de La Farga <i>Irma Dachs</i> , llicenciada en Administració i Direcció d'Empreses per la Universitat de Vic i la Universitat de Luton.
18:30	Micromecenatge en l'època de la industrialització: el cas de l'enllumenat públic de Girona <i>Xavier Marti Ylla</i> , historiador i periodista.
18:45	Debat i preguntes
19:30	Visita a la Casa Riera Ordeix , empresa familiar dedicada a la elaboració artesanal d'embotits des del 1852. On descobrirem el procés d'elaboració de la llonganissa que es realitza de manera artesanal des dels seus inicis. Punt de trobada a les 19:30h a la Casa Riera Ordeix, Plaça dels Sants Martirs, 14.

Divendres, 2 de desembre

09:00	Acreditacions Sala Coll Bardolet
09:30	Conferència magistral Conservació i comercialització dels aliments a l'Europa occidental des de mitjans segle XII a començament del XV a càrrec de <i>Antoni Riera Melis</i> , professor i catedràtic emèrit d'Història Medieval de la UB. Sessió 4. Lectura de comunicacions Moderadors: <i>Jaume Perarnau</i> i <i>Joaquim Puigvert</i>
10:15	Colònies agrícoles de Catalunya. Producció per el mercat i urbanització <i>Rosa Serra Rotés</i> , llicenciada en Història de l'Art, coordinadora d'Àrea de Desenvolupament Econòmic Local de la Diputació de Barcelona.
10:30	Estat de la qüestió del patrimoni de l'horta de Lleida <i>Marc Sans</i> , llicenciat en Història de l'Art per la Universitat de Lleida, màster en gestió cultural i en museologia.
10:45	La revolució de la maquinària en el món del vi. Mitjans s.XIX inicis S.XX <i>Jordi Farrè Huguet</i> , llicenciat en Història i Màster en Gestió del Patrimoni Cultural per la UB. Conservador del Museu de les Cultures del Vi de Catalunya (VINSEUM).
11:00	Presentació de l'exposició fotogràfica El paisaje industrial de Fray Bentos , a càrrec de l'ambaixador de la República Oriental de l'Uruguay, Sr. Francisco Bustillo , la Cònsol General de Barcelona, Noèlia Martínez i l'arquitecte William Rey . Presentació de la Exposició Fotogràfica de Fundació Triptolemos II segles d'universitat i empresa del món agroalimentari a Espanya a càrrec del seu Secretari Sr. Ramon Clotet .
11:00	Pausa-café

EL PATRIMONI DE LA INDÚSTRIA ALIMENTÀRIA. PASSAT, PRESENT I FUTUR

X JORNADES
D'ARQUEOLOGIA
INDUSTRIAL
DE CATALUNYA

VIC
1-3.12.2016

Programa

Divendres, 2 de desembre

11:30	Patrimoni industrial fariner a Catalunya: v/belles fàbriques nous usos <i>Carme Gilabert i Valdepérez</i> , llicenciada en Història de l'Art per la UAB. Màster en Gestió de Patrimoni històric-arqueològic i en Museologia i Gestió de Patrimoni Cultural per la UB.
11:45	La sal de muntanya i el que va representar per la vila de Gerri <i>Aroa Yagüe</i> , diplomada en Turisme per Universitat de Turisme Terres de Lleida. Tècnica de Turisme de l'Ajuntament del Baix Pallars i directora del Museu de Gerri de la Sal.
12:00	La llonganissa de Vic <i>Pascual Bernat</i> , forma part del Centre d'Estudis d'Història de la Ciència. UAB.
12:15	El patrimoni material del proveïment alimentari de Barcelona <i>Mercè Renom</i> , doctora en història per l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens Vives de la UPF i membre del Centre d'Estudis sobre Moviments Socials.
12:30	Pau Galí i l'elaboració del primer vi escumós de Catalunya a Terrassa l'any 1850 <i>Joan Soler Jiménez</i> , director de l'Arxiu Històric de Terrassa i president de l'Associació d'Arxivers de Catalunya.
12:45	L'especialització ramadera i el naixement de la indústria agroalimentària de la comarca d'Osona (1850-1950): una història de porcs llonganisses <i>Santi Ponce</i> , doctor en Història Contemporània per la Universitat de Barcelona i professor d'Història a la Facultat d'Empresa i Comunicació de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya.
13:00	L'Ecomuseu del Blat, en la recuperació i difusió del patrimoni agroalimentari de la plana de Vic <i>Jacint Torrents i José A. Corral</i> , professors de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya.
13:15	La Farinera de Sabadell (1877-1915) <i>M. Carme Carmona i Eugeni Junyent</i> , arqueòlegs amb una ampla trajectòria dins de la investigació i la difusió.
13:30	Debat i preguntes
14:15	Dinar
	Sala Coll Bardolet
16:00	Conferència de clausura " La revolució agroalimentària catalana. Primera etapa 1878-1937 " a càrrec de <i>Francesc Roca Rosell</i> , professor de Política Econòmica de la Facultat d'Economia i Empresa de la UB.
	Sessió 5. Lectura de comunicacions Moderadors: <i>Mª Lluïsa Gutiérrez</i> i <i>Antoni Roca Rosell</i>
17:00	Els passos de barca en el tram baix del riu Ebre <i>Didac Gordillo Bel</i> , arquitecte i professor associat de la UPC.
17:15	La Colònia Gassol, una colònia agrícola de caire industrial <i>Didac Gordillo Bel</i> , arquitecte i professor associat de la UPC.
17:30	La indústria alimentària a l'eixample de Barcelona (1868-1970): dos exemples, "La Azucarera Barcelonesa" i Pastes de Sopa "El Pavo" <i>Mercè Tatjer</i> , geògrafa i historiadora. Catedràtica de Didàctica de les Ciències Socials de la UB.

EL PATRIMONI DE LA INDÚSTRIA ALIMENTÀRIA. PASSAT, PRESENT I FUTUR

X JORNADES
D'ARQUEOLOGIA
INDUSTRIAL
DE CATALUNYA

VIC
1-3.12.2016

Programa

Divendres, 2 de desembre

17:45	La indústria alimentària a Barcelona: Les Galetes Viñas al Poblenou (1871-1978). <i>Mercè Tatjer</i> , geògrafa i historiadora. Catedràtica de Didàctica de les Ciències Socials de la UB, <i>Antoni Vilanova</i> , arquitecte i màster en Patologia, Diagnosi i Tècniques de Rehabilitació i Intervenció en Patrimoni Arquitectònic per la UPC i <i>Jordi Diaz</i> , enginyer tècnic agrícola i màster en Gestió de Patrimoni Cultural.
18:00	Els escorxadors a Catalunya: una arquitectura industrial al servei de la salut pública <i>Joaquim Mª Puigvert</i> , professor d'Història Contemporània, director de la Càtedra Martí Casals de Medicina i Salut en l'àmbit Rural, <i>Gemma Domènech i Casadevall</i> , doctora en Història de l'Art per la UAB, professora associada al Grau d'Història de l'Art de la Universitat de Girona, i al Màster de Gestió del Patrimoni Cultural i <i>Rosa Mª Gil Tort</i> , doctora en Ciències Humanes del Patrimoni i de la Cultura, Història de l'Arquitectura i de la Societat Contemporània per la Universitat de Girona.
18:15	Debat i preguntes
18:30	Cloenda de les X Jornades d'Arqueologia Industrial i balanç de clausura a càrrec del comitè organitzador.
19:00	Visita comentada de l'Edifici del Sucre , acompanyats per l'arquitecte Joan Enric Pastor , de l'equip Jornet-Llop-Pastor, arquitectes autors de la rehabilitació de l'edifici.

Dissabte, 3 de desembre

10:00	Trobada a la Oficina de Turisme. Plaça del Pes de Vic Recorregut on visitarem la sala noble de l'Ajuntament de Vic, la nau principal de la Catedral de Vic i el Museu Episcopal de Vic.
13:00	Finalització de les X Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya.

Organitzen

Associació
del Museu de la Ciència i de la Tècnica
i d'Arqueologia Industrial
de Catalunya

Col·laboren

Ajuntament de Vic

VICCC
Capital de la Cultura
Catalana 2016

Cambra de Comerç
de Barcelona
DELEGACIÓ A OSONA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

MUSEU DE LA
CIÈNCIA I DE LA
TÈCNICA
DE CATALUNYA

Engineers
Industrials de Catalunya
Demarcació de la Catalunya Central

Associació Catalana
de Ciències
de l'Alimentació
Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

EL PATRIMONI DE LA INDÚSTRIA ALIMENTÀRIA. PASSAT, PRESENT I FUTUR

X JORNADES
D'ARQUEOLOGIA
INDUSTRIAL
DE CATALUNYA

VIC
1-3.12.2016

NOTA COMPLEMENTÀRIA DE LES EXPOSICIONS

En aquesta trobada d'arqueologia industrial no pot faltar la comunicació visual. És el complement perfecte a les comunicacions i conferències que es portaran a terme. Ajuda a entendre, el que per alguns els transportarà a la seva infància i per altres es tractarà de gaudir del plaer visual.

Per les **X Jornades d'Arqueologia Industrial de Catalunya** dedicades específicament al patrimoni de la indústria alimentària, la organització ha previst ubicar a la sala de la Llotja de l'Edifici del Sucre, les dues exposicions que restaran obertes tots els dies del Congrés. Contem, doncs, amb una història gràfica de l'evolució del sector agroalimentari.

L'exposició fotogràfica de Fundació Triptolemos **II segles d'universitat i empresa del món agroalimentari a Espanya** ens mostra a través d'un recorregut temporal des de finals s. XIX a inicis s. XXI mostra que ja des de l'antiguitat (antic Egipte) el món agroalimentari ha ocupat el centre de la societat. S'inicia amb el món preindustrial, reflexant el naixement d'empreses avui centenàries. En el patrimoni agroalimentari basat en actius materials, està imbricat el progrés científic i el desenvolupament econòmic.

També comptarem amb l'exposició **Paisaje Industrial de Fray Bentos** que explica un dels episodis més importants de l'activitat agroalimentària moderna i la seva visió d'empresa global. A finals del segle XIX, J.V. Liebig va desenvolupar la tecnologia d'elaboració de concentrats de la carn "corned beef" que ajudava a resoldre els dèficits alimentaris a Europa. Aquesta indústria va fixar les seves instal·lacions a la ciutat de Fray Bentos. L'avanç en les tecnologies, amb la refrigeració i la congelació, van portar a la instal·lació de grans frigorífics que s'exportarien a Europa i USA. Al 2015 la UNESCO va declarar el conjunt industrial de Fray Bentos patrimoni immaterial de la humanitat. Aquesta presentació gràfica a Vic dona la ocasió de conèixer els detalls d'aquesta història.